

Sağlık Meslek Lisesi Son Sınıf Öğrencilerinin Hemşirelik Mesleğine İlişkin Düşünceleri*

Opinions of Senior Students of a Vocational Health High School about Profession of Nursing

Gül Dikeç¹, Sinem Karakurt², Aylin Bayram³, Büşra Zeybek⁴, Dilek Dağlı⁵

¹İstinye Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul

²Özel Tınaztepe Hastanesi, İzmir

³Özel Kent Hastanesi, İzmir

⁴Güre Yaşlı Bakım Merkezi, Balıkesir

⁵Haliç Üniversitesi, Hemşirelik Yüksekokulu, İstanbul

ÖZ

AMAÇ: Bu çalışma, İzmir ilinde sağlık meslek lisesi öğrencisinin hemşirelik mesleğine yönelik düşüncelerini belirlemek amacıyla yapıldı.

YÖNTEM: Araştırmanın verileri 20 Mart-10 Nisan 2016 tarihleri arasında, İzmir ilinde bulunan üç Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinden toplandı. Araştırmaya toplam 246 sağlık meslek lisesi son sınıf öğrencisi katıldı. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından literatür taranarak hazırlanan öğrencilerin sosyodemografik özelliklerini ve hemşireliğe ilişkin düşüncelerini belirleyen toplam 32 sorudan oluşan anket formu kullanıldı.

BULGULAR: Araştırmaya katılan öğrencilerin %66,4'ünün sağlık meslek lisesini isteyerek seçtikleri saptandı. Öğrencilerin hemşirelik mesleğini seçme nedenleri incelendiğinde, %45,3'ünün iş olanığı, %9,3'ünün mesleğin sağlık alanında olması, %7,3'ünün puan durumunun uygun olması, %7,7'sinin insanlara yardımı sevme, %6,5'inin çevre önerisi %6,1'inin gelişime açık meslek olması nedeniyle mesleği seçtiklerini görüldü. Öğrencilerin %38,9'unun ilerde hemşirelik mesleğini yapmak istemediği, %34,8'inin kararsız olduğu, %42,9'unun lisans eğitimine devam etmek istemediği saptandı. Öğrencilerin mesleğini sevmeye durumları incelendiğinde, %49'unun mesleği sevdikleri, %17'sinin sevmediği, %34'ünün kararsızım yanıtını verdiği görüldü.

SONUÇ: Araştırma sonucunda, hemşirelik mesleğini seven öğrencilerin hemşirelik mesleğine yönelik daha olumlu düşüncelere sahip oldukları, mesleği daha profesyonel buldukları ve bu alanda gelecekte eğitim ve çalışma ile ilgili planlarının olduğu belirlendi.

Anahtar kelimeler: Hemşirelik, sağlık meslek lisesi, öğrenci

ABSTRACT

AIM: This study was conducted in order to determine the opinions of senior students of the nursing department of a vocational health high school in İzmir about the nursing profession.

METHODS: Research data were collected from three vocational and technical anatolian high schools in İzmir from March 20 to April 10, 2016. In total, 246 senior students took part in the research. In the collection of the data, the questionnaire form which consists of 32 questions concerning the socio-demographic features of the students and their opinions about the profession of nursing and were developed by the researchers.

RESULTS: It was determined that 66.4% of the students participating in the research chose the vocational health high school intentionally. The reasons of the students for choosing nursing profession were as follows employment opportunities (45.3%), preference for the health sector (9.3 %), the score suitability (7.3%), desire to help people (7.7%), suggestions of the people in their intimacy (6.5%) and because nursing profession was open to development (6.1%). It was determined that 38.9% of the students did not want to pursue the profession of nursing, 34.8% of them were hesitant and 42.9% of them were reluctant to continue with the undergraduate education. It was determined that 49% of them liked the profession, 17% of them did not like, while 34% of them were hesitant.

CONCLUSION: As a result, it was determined that the students who like nursing had more positive thoughts about the nursing, they found nursing more professional, and had future plans for education and working.

Keywords: Nursing, vocational health high school, student

*Bu çalışma 2. Ulusal Hemşirelikte Yönetim Kongresi'nde (8-10 Aralık 2016) sözel sunum olarak sunulmuştur.

Geliş Tarihi / Arrival Date: 21.12.2016

Kabul tarihi / Date of Acceptance: 03.10.2017

İletişim / Corresponding author: Yrd. Doç. Dr. Gül Dikeç, İstinye Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Edirne Çırpıcı Yolu, Maltepe Mah. No:9, Cevizlibağ - Zeytinburnu - İstanbul

E-posta / E-mail: guloban@hotmail.com

Sayı / Number: 3 **Cilt / Volume:** 4 **Yıl / Year:** 2017

e-ISSN:2149-018X **doi:**10.5222/SHYD.2017.127

GİRİŞ

Meslek, bireylerin yaşamlarını kazanmak için yaptıkları, kuralları toplumca belirlenmiş ve belli bir eğitimle kazanılan bilgi ve becerilere dayalı etkinliklerin tümü olarak tanımlanmaktadır. Meslek seçimi, bireyin tercih ettiği meslekler arasından birini seçmesi ve bu meslek için çaba göstermesidir (Sarıkaya ve Khorshid, 2009; Kardaş Özdemir ve Akgün Şahin, 2016). Meslek seçimi bireyin kimlik karmaşası yaşadığı ergenlik döneminde gerçekleşmektedir. Bu dönemde ergen, kendi istekleri, aile beklentileri, yetenekleri ve fiziksel özelliklerine göre veya üniversite sınavı sonrası rastlantısal olarak mesleğine karar vermektedir (Şirin ve ark. 2008; Koç ve Sağlam, 2009).

Hemşirelik; birey, aile ve toplumun sağlığının korunması, geliştirilmesi, hastalık durumunda iyileştirme ve hastalık sonrasında bireyin rehabilitasyonunda önemli sorumluluklara sahip bilim ve sanattan oluşan bir meslektir (Koç ve Sağlam, 2009; Birol, 2011). Bu sorumlulukları yerine getirilebilecek bireylerin, hemşirelik mesleğini isteyerek seçmesi, eğitimi süresince aldığı bilgi ve geliştirdiği becerilerini en iyi şekilde uygulamasına temel oluşturmaktadır (Özpancar ve ark., 2008).

Ülkemizde 2007 yılında düzenlenen Hemşirelik Kanunu'nda hemşirelik mesleğini uygulayabilmek için en az lisans mezunu olmak koşulu yer almaktadır. Ancak, üniversitelerin hemşirelik programlarında ülke gereksinimini karşılayacak yeterli kontenjan oluşturulmak üzere beş yıl süre ile sağlık meslek liselerine hemşirelik ve hemşireliğe eşdeğer sağlık memurluğu programlarına öğrenci alınmasına devam edilmesi ve bu programlardan mezun olanlara hemşire unvanı verilmesi kararına yer verilmiştir (Hemşirelik Kanunu, 2007). Milli Eğitim Bakanlığına bağlı sağlık meslek liseleri hemşirelik bölümlerine alınan öğrenci sayılarının fazla olması ve bunun yanı sıra özel sağlık meslek liselerinin açılması nedeniyle ülkemizde hemşire açığı kapanmış, hatta gereksinim duyulan bu sayının aşıldığı belirtilmektedir. Bu bağlamda, Sağlık Bakanlığı 2014 yılında, meslek liselerinin hemşirelik bölümlerinden mezun olanlara "hemşire" unvanı verilmeyeceğini, bu okullardan mezunların "hemşire yardımcısı" unvanı alacağını açıklamıştır (Kocaman ve Yürümezoğlu, 2015). Böylece, 2007 yılında güncellenen Hemşirelik Kanunu'nun uygulamaya geçirilmesi planlanmıştır (Hemşirelik Kanunu, 2007). Ancak sağlık meslek liseleri sayısının her geçen gün artması, hemşirelik eğitiminin niteliğini olumsuz yönde etkilemekle birlikte, mezunların hemşire unvanı ile çalışmalarını hemşirelik mesleğini uygulayanların farklı eğitim düzeylerine sahip olmalarına neden olmuştur (Kocaman ve Yürümezoğlu, 2015).

Son yıllarda artan sağlık hizmetleri ve sağlık personeli gereksinimi nedeniyle (Dinç ve ark., 2007) ülkemizde hemşirelik mesleğine olan ilgi ve hemşirelik lisans programlarının sayısı ve kontenjanları da artırılmıştır (Kocaman, 2004). Yapılan çalışmalarda, üniversitede hemşirelik mesleğini seçen öğrencilerin iş bulma olanaklarının fazla olması, mesleğe duyulan ilgi, aile ve yakınlarının isteği, puanının düşük olması, kişinin meslekte özgür olması ve eğitimin kolay olması gibi nedenlerle mesleği yeğledikleri belirtilmektedir. Bunun yanı sıra öğrencilerin, ailelerinin ekonomik durumları, öğretmen ve arkadaş önerisi ve kariyer sahibi olma isteği gibi nedenlerle de bu mesleği seçtikleri belirtilmektedir (Sarıkaya ve Khorshid, 2009). Sağlık meslek lisesi öğrencileri meslek seçimine yönelik kararlarını daha erken yaşlarda ve hemşirelik alanındaki hukuki düzenlemeleri bilmeksizin almaktadırlar. Literatürde ülkemizdeki hemşirelik lisans öğrencilerinin, mesleği seçme nedenlerini belirlemeye yönelik çalışmalar mevcutken (Tan ve ark., 2007; Şirin ve ark., 2008; Çıtak Tunç ve ark., 2010; İlhan Erkal ve ark., 2012; Gözüm ve ark., 2014), sağlık meslek lisesi öğrencilerinin hemşirelik mesleğine yönelik düşüncelerini belirlemeye yönelik çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu nedenle çalışmanın amacı, İzmir ilindeki sağlık meslek lisesi hemşirelik bölümü son sınıf öğrencilerinin hemşirelik mesleğine yönelik düşüncelerini belirlemek şeklinde ortaya konmuştur.

YÖNTEM

Araştırmanın amacı ve türü: Bu çalışma, İzmir ilindeki sağlık mesleki ve teknik anadolu liseleri hemşirelik bölümü son sınıf öğrencilerinin hemşirelik mesleğine ilişkin düşüncelerini belirlemek amacıyla, tanımlayıcı ve kesitsel türde gerçekleştirildi.

Araştırmanın yapıldığı yer ve zaman: Araştırmanın verileri, 20 Mart-10 Nisan 2016 tarihleri arasında, İzmir'in Kocak, Buca ve Karşıyaka ilçelerinde yer alan üç mesleki ve teknik anadolu lisesinden toplandı.

Araştırmanın evreni ve örnekleme: Araştırmanın evrenini 2015-2016 eğitim ve öğretim yılı bahar yarıyılında İzmir'deki on dokuz sağlık mesleki ve teknik anadolu lisesi hemşirelik bölümünde kayıtlı son sınıf öğrencileri (1672) oluşturdu. Araştırmanın örnekleme ise evrenin bilinmesi nedeniyle $n = (Nt^2pq) / (d^2(N-1) + t^2pq)$ (t:1,96, p:0,5, q:0,5;d:0,05) formülü ile hesaplanarak, 313 öğrenci olarak bulundu. İzmir'de bulunan Sağlık Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinin isimleri yazılarak kura çekildi ve kurada seçilen okullardan üçünün örnekleme sayısını karşılaması nedeniyle üç okul belirlendi. Ancak 247 öğrenciye ulaşılarak, hedeflenen örneklemin %78,91'ine ulaşıldı. Çalışmaya

sağlık meslek lisesi son sınıf öğrencilerinin seçilmesinin nedeni, bu öğrencilerin mezuniyet aşamasında olmaları ve hemşirelik mesleği hakkında gelecek planlarının belirlenme durumunda olmalarıdır. Çalışmaya dahil edilme kriterleri, 15-20 yaş aralığında olmak, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi hemşirelik bölümü son sınıf hemşirelik öğrencisi olmak, çalışmaya katılmayı kabul etmek ve verilerin toplandığı gün okulda olmak olarak belirlendi.

Verilerin toplanması: Araştırma verileri, araştırmacılar tarafından literatür taranarak (San Turgay ve ark., 2005; Tan, ve ark., 2007; Şirin ve ark., 2008; Tüfekci ve Yıldız, 2009; Koç ve Sağlam, 2009; Çıtak Tunç ve ark., 2010; İlhan Erkal ve ark., 2012;) hazırlanan, öğrencilerin sosyodemografik özelliklerini ve hemşireliğe ilişkin düşüncelerini belirleyen toplam 32 sorudan oluşan anket formu ile toplandı.

Araştırmanın etik yönü: Araştırmanın etik kurul izni, İzmir Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Araştırmalar Etik Kurulundan 16.01.2016 tarihinde 2016/05 protokol numarası ve kurum izni ise İzmir İl Milli Eğitim Müdürlüğünden 12018877-604.01.02-E.1615657 numaralı valilik onayı ile alındı. Etik Kurul ve kurum izinleri alındıktan sonra, okul yöneticilerine ve sınıf rehber öğretmenlerine araştırma hakkında bilgi verildi. Öğrencilerin eğitim ve öğretiminin aksamamasına özen gösterilerek veriler toplandı.

Araştırma verilerinin analizi: Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 22.0 paket programında tanımlayıcı istatistik yöntemlerinde ortalama, minimum, maximum, standart sapma, yüzdelik dağılımlar ve ki-kare kullanılarak yapıldı. Sonuçlar %95 güven aralığında değerlendirildi ve p değeri 0,05'ten küçük ise anlamlı olarak kabul edildi.

Araştırmanın sınırlılıkları: Araştırmanın küçük örnekleme ve tek bir ilde yapılması, bu nedenle araştırma bulgularının genellenememesi, araştırma verilerinin standardize form ve ölçek ile toplanamaması araştırma sınırlılıklarını oluşturmaktadır.

BULGULAR

Tablo 1: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin Bireysel Özellikleri (N:247)

Özellikler	Ort.	SD
Yaş	17,58	1,23
	n	%
Cinsiyet		
Kadın	232	93,2
Erkek	15	6,07
En uzun yaşadıkları yer		
İl	202	81,8
İlçe	33	13,4
Köy	12	4,9

Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması $17,58 \pm 1,23$ olup %93,2'si kadın, %6,07'si erkektir. Öğrencilerin en uzun yaşadığı yerler incelendiğinde, %81,8'inin ilde yaşadığı saptandı (Tablo 1).

Tablo 2: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin Hemşirelik Bölümünü Seçmeye Yönelik Düşünceleri (N:247)

Özellikler	n	%
Hemşirelik bölümünü isteyerek mi tercih ettiniz?		
İsteyerek	166	67,2
İstemeyerek	81	32,8
Hemşirelik bölümünü tercih etme nedenleriniz nelerdir? *		
Puanım yettiği için	18	7,3
İş olanığı nedeniyle	112	45,3
İnsanlara yardımcı sevdiğim için	19	7,7
Sağlık alanında olduğu için	23	9,3
Çevre önerisiyle	16	6,5
Gelişime açık bir meslek olduğu için	15	6,1
Diğer	44	17,6
Ailenizde sağlık personeli var mı?		
Evet	142	57,5
Hayır	105	42,5
Sağlık meslek lisesin kaçınıcı sırada tercih ettiniz?		
Birinci	158	64
İkinci	25	10,1
Üçüncü	26	10,5
Diğer	38	15,4
Sizce toplumun hemşireliğe yönelik tutumu nasıldır?		
Olumlu	129	52,2
Olumsuz	118	47,8

*: Birden fazla seçenek işaretlenmiştir.

Sağlık meslek lisesini isteyerek yeğleme gerekçeleri Tablo 2'de verildi. Öğrencilerin %45,3'ünün iş olanağı, %9,3'ünün mesleğin sağlık alanında olması, %7,3'ünün puan durumunun uygun olması, %7,7'sinin insanlara yardımcı sevmeye, %6,5'inin çevre önerisi %6,1'inin gelişime açık meslek olması nedeniyle mesleği seçtiklerini belirttikleri belirlendi. Öğrencilerin sağlık meslek lisesini yeğleme sırası incelendiğinde, %64'ünün ilk sırada, %10,1'inin ikinci sırada ve %10,5'i üçüncü sırada yeğledikleri saptandı. Öğrencilerin ailelerinde bu kararlarını etkileyebilecek sağlık çalışanı olup olmadığı incelendiğinde, %57,5'inin ailesinde sağlık çalışanı olduğu, %42,5'inin ailesinde ise sağlık çalışanı olmadığı saptandı. Öğrencilerin "Toplumun hemşireliğe tutumu sizce nasıl?" sorusuna, %52,2'si olumlu, %47,8'i olumsuz olarak yanıt verdikleri saptandı (Tablo 2).

Tablo 3: Çalışmaya Katılan Öğrencilerin Hemşirelik Mesleği Hakkındaki Düşünceleri (N:247)

	Evet		Hayır		Kararsızım	
	n	%	n	%	n	%
Hemşirelik mesleğini seviyor musunuz?	121	49	42	17	84	34
Sizce hemşirelik profesyonel bir meslek midir?	169	68,4	51	20,6	27	10,9
Sizce hemşirelik her iki cinsiyetin yapabileceği bir meslek midir?	213	86,2	21	8,5	13	5,3
Sizce hemşirelik mesleği için cinsiyet önemli midir?	28	11,3	210	85	9	3,6
Mezun olduğunuzda hemşirelik mesleğine devam etmek istiyor musunuz?	65	26,3	96	38,9	86	34,8
Hemşirelikte lisans eğitimi almak istiyor musunuz?	65	26,3	106	42,9	76	30,8
Sağlık meslek lisesi sonrasında iş bulmak konusunda endişe yaşıyor musunuz?	60	24,3	143	57,9	44	17,8

Öğrencilerin hemşirelik mesleğine yönelik düşünceleri Tablo 3'te incelendiğinde, %49'unun mesleği sevdiğini, %17'sinin sevmediğini, %34'ünün kararsızım yanıtını verdiği belirlendi. Öğrencilerin, %68,4'ünün hemşirelik mesleğini profesyonel bir meslek olarak bulduklarını, %86,2'sinin hemşirelik mesleğinin hem kadınlar hem de erkekler tarafından yapabileceklerini düşündüklerini, %85'inin hemşirelik mesleği için cinsiyetin önemli olmadığını düşündüklerini

belirlendi. Öğrencilerin hemşirelik mesleğine devam etme ve lisans eğitimini alma isteği incelendiğinde, %26,3'ünün lise sonrası hemşirelik mesleğine devam etmek istediği, %38,9'unun ise devam etmek istemediği ve %34,8'inin kararsız olduğu; lise sonrası lisans eğitimine devam etmek isteyenlerin %26,3 ve devam etmek istemeyenlerin %42,9 oranında olduğu saptandı. Öğrencilere, "Lisans eğitimi almak istememe nedenleriniz nelerdir?" sorusu sorulduğunda, %39'unun karakterleriyle örtüşmediği, %16,2'sinin stajlarda fikrinin değiştiği, %8,1'inin hemşirelerin olumsuz yaklaşımlarından dolayı, %2,8'inin de dört yıl daha hemşirelik okumak istemediği, gece nöbeti olması, zor bir meslek olduğu, puanı yetmeği için, dört yıl okuduğu için gerek duymadığı, aynı dersleri bir daha görmek istemediği, bölüm değiştirmek istediği, kazancının az olduğu, sistemin çok kötü olduğu gerekçeleriyle lisans eğitimi almak istemedikleri saptandı. Öğrencilerin sağlık meslek lisesi sonrasında iş bulma konusunda endişeleri olup olmadığı incelendiğinde, %57,9'u endişelerinin olmadığı, %24,3'ünün endişelerinin olduğu, %17,8'inin kararsızım yanıtını verdiği görüldü (Tablo 3). Öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istediği kurumlar incelendiğinde, %78,5'inin devlet hastanesinde, %16,6'sının devlet üniversitesinde ve %2,4'ünün özel hastanede çalışmak istediği belirlendi.

Tablo 4: Sağlık Meslek Lisesi Hemşirelik Bölümünü Yeğleme Nedenleri (N:247)

	Sağlık meslek lisesi hemşirelik bölümünü isteyerek mi yeğlediniz?		X ²	p	
	n	%			
Hemşirelik mesleğini seviyor musunuz?	Evet	94	27	22,19	0,000
	Hayır	16	26		
	Kararsızım	56	28		
Ailenizde sağlık personeli var mı?	Evet	95	47	0,01	0,90
	Hayır	71	34		
Sizce toplumun hemşireliğe yönelik tutumu nasıldır?	Olumlu	91	38	1,36	0,24
	Olumsuz	75	43		
Sağlık meslek lisesin kaçınıcı sırada yeğlediniz?	Bir	118	40	12,72	0,005
	İki	16	9		
	Üç	13	13		
	Diğer	19	19		
Sağlık meslek lisesi sonrasında iş bulmak konusunda endişe yaşıyor musunuz?	Evet	34	26	5,16	0,07
	Hayır	98	45		
	Kararsızım	34	10		

Öğrencilerin sağlık meslek lisesi hemşirelik bölümünü yeğleme durumları ve hemşirelik mesleğine ilişkin düşünceleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan ki-kare analizinde, hemşirelik mesleğini isteyerek yeğleme ile hemşirelik mesleğini sevme ($X^2=22,19$, $p=0,000$) ve hemşirelik mesleğini isteyerek yeğleme ile tercih sıralaması ($X^2=12,72$, $p=0,005$) arasında anlamlı bir ilişki saptandı. Öğrencilerin sağlık meslek lisesi hemşirelik bölümünü tercih etme ile ailelerinde sağlık personeli varlığı, toplumun hemşirelik mesleğine yönelik tutumu ve öğrencilerin sağlık meslek lisesi sonrası iş bulma endişeleri arasında anlamlı ilişki saptanmadı ($p>0,05$) (Tablo 4).

Tablo 5: Öğrencilerin Hemşirelik Mesleğini Sevme ve Meslekle İlgili Gelecek Planları (N:247)

		Hemşirelik mesleğini seviyor musunuz?			X ²	p
		Evet	Hayır	Kararsızım		
Sizce hemşirelik profesyonel bir meslek midir?	Evet	99	20	50	22,69	0,000
	Hayır	14	15	22		
	Kararsızım	8	7	12		
Mezun olduğunuzda hemşirelik mesleğine devam etmek istiyor musunuz?	Evet	57	1	7	90,62	0,000
	Hayır	23	37	36		
	Kararsızım	41	4	41		
Hemşirelikte lisans eğitimi almak istiyor musunuz?	Evet	51	3	11	56,73	0,000
	Hayır	30	35	41		
	Kararsızım	40	4	32		

Çalışmaya katılan öğrencilerin hemşirelik mesleğini sevme ile hemşirelik mesleğini profesyonel bir meslek olarak düşünmeleri ($X^2=22,69$, $p<0,000$); sağlık meslek lisesi eğitimi sonrası hemşirelik mesleğine devam etme ($X^2=90,62$, $p<0,000$); hemşirelik alanında lisans eğitimi alma ($X^2=56,73$, $p<0,000$) arasında anlamlı ilişki saptandı (Tablo 5).

TARTIŞMA

Ülkemizde sağlık meslek lisesi öğrencilerinin hemşirelik mesleğine yönelik düşüncelerini belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmanın bulguları, sağlık meslek liseleri öğrencileri ile benzer bir çalışma olmaması nedeniyle yükseköğretimde hemşirelik lisans öğrencileri ile yapılan çalışmalar ile tartışıldı. Bu çalışmaya katılan öğrencilerin yarısından fazlasının sağlık meslek lisesini isteyerek seçtiği belirlendi. Tüfekçi ve Yıldız'ın (2009) üniversite öğrencileri ile yaptıkları çalışmada, örneklemin yarısından fazlasının hemşirelik bölümünü isteyerek seçtiği; Çıtak Tunç ve arkadaşlarının (2010) hemşirelik ve sağlık memurluğu öğrencilerinin meslek seçimlerini etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmada, öğrencilerin yarısından fazlasının bölümlerini isteyerek seçtikleri saptanmıştır. Çalışma bulguları lisans öğrencilerinin bulguları ile benzerdir.

Hemşirelik mesleği, üniversite tercihi yapacak öğrenciler için tercih sıralarında ilk yerleri almaktadır. Bu çalışmada da sağlık meslek lisesini yeğleme sırası incelendiğinde, yarısından fazlasının birinci sırada yeğledikleri, hemşirelik bölümünü isteyerek yeğleme ile öğrencilerin bu okulları tercih etme sırası arasında anlamlı ilişki saptandı. Çıtak Tunç ve arkadaşlarının (2010) yaptıkları çalışmada, hemşirelik ve sağlık memurluğu öğrencilerinin yarısından fazlasının yükseköğretime geçişte bölümlerini ilk on içinde yeğledikleri saptanmıştır. Çalışma bulguları literatürle paralellik göstermektedir.

Öğrenciler puan uygunluğu, bir yükseköğretim kurumuna devam edebilmek, açıkta kalmamak, zorunluluk, iş güvencesi, iyi bir gelir kaynağı sahibi olmak, insanlara yardım etme isteği, ailelerin mesleğe olumlu bakması, meslek hakkında kısmen bilgi sahibi olmaları, hemşireliği ideal meslek olarak görmeleri, mesleğin toplumdaki imajının olumlu olması ve hasta sayısının artmasıyla geleceği olan bir meslek olduğunu düşünmesi nedeniyle hemşirelik mesleğini yeğlemektedirler (Sarıkaya ve Khorshid, 2009). Bu çalışmada, sağlık meslek lisesini yeğleme nedenleri incelendiğinde, sırasıyla iş olanağı, mesleğin sağlık alanında olması, öğrencilerin puanlarının yetmesi, insanlara yardımı sevme, çevre önerisi gelişime açık meslek olması nedeniyle mesleği seçtiklerini belirttikleri görüldü. Çalışma sonuçlarına bakıldığında, ülkemizde sağlık alanında iş olanaklarının olması, devlet memuru olmanın iş garantisi olduğunu ailelerin sık dile getirmesi gibi nedenlerin, sağlık meslek lisesini yeğleme nedenleri arasında olabileceği belirtilebilir. İlhan Erkal ve arkadaşlarının (2012) ebellek ve hemşirelik bölümlerini yeğleme nedenlerini belirlemek amacıyla yaptıkları çalışma verileri, 1999-2002 ve 2005-2008 yılları arasında toplanmıştır. Çalışmanın 1999-2002 verilerinde öğrencilerin üniversite sınavı puanlarının uygun olduğu ve bir üniversiteye kaydolabilmek için hemşirelik bölümünü seçerken, 2005-2008 verilerinde mesleğin tanıtımı ve iş olanaklarının artması gibi nedenlerle bu mesleği seçtiklerini belirtmişlerdir. Andsoy ve arkadaşlarının (2012) hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik mesleğini yeğleme nedenleri ve mesleğin geleceği ile ilgili görüşleri belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmada, hemşirelik öğrencilerinin %72'sinin iş bulma kolaylığı nedeniyle mesleği yeğlediğini ve %64'ünün mesleği seçmede ailesinin olumlu etkisi olduğunu saptanmıştır. Mevcut çalışmada da öğrencilerin hemşirelik bölümünü tercih ederken iş endişesi yaşamadıkları belirlenmiştir. Bu sonuç ülkenin ekonomik koşulları ve sağlık hizmetlerindeki gelişmelerle paralellik gösterdiğini ve hemşirelik mesleğine yönelik ilginin son yıllarda arttığını ortaya koymaktadır.

Bu çalışmada, öğrencilerin yarısından fazlasının, toplumun hemşirelik mesleğine yönelik tutumunu olumlu buldukları belirlendi. Andsoy ve arkadaşlarının (2012) yaptıkları çalışmada, öğrencilerin yarısından fazlasının hemşirelik mesleğinin toplumdaki imajını olumlu buldukları belirlenmiş ve öğrenciler hemşireliğin gelecekte ülkemizde her geçen gün artan hasta sayısı nedeniyle her zaman yeğlenen bir meslek olacağını vurgulamışlardır.

Hemşirelik mesleğini tercih eden adayların, hemşirelik mesleğine yönelik istek ve ilgilerinin değerlendirilmesi gerekir (San Turgay ve ark., 2005). Bu çalışmaya katılan öğrencilerin mesleğini sevme durumları incelendiğinde, yaklaşık yarısının mesleği sevdiği ve sağlık meslek lisesi hemşirelik bölümlerini isteyerek seçme ile hemşirelik mesleğini sevme arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Şirin ve arkadaşlarının (2008) yaptıkları çalışmada, hemşirelik yüksekokulu son sınıf öğrencilerinin %84,1'inin hemşirelik mesleğini sevdiği saptanmıştır. Lisans öğrencilerinde bu oranın daha yüksek olması, meslek seçimlerinde daha bilinçli olmalarıyla ilişkilendirilebilir. Taşkın Yılmaz ve arkadaşlarının (2014) ebe ve hemşirelerle yaptıkları çalışmada ise hemşirelerin %69,7'sinin mesleklerini severek yaptığı belirlenmiştir.

Bu çalışmaya katılan öğrencilerin hemşirelik mesleğinin profesyonel bir meslek olup olmadığını hakkındaki düşünceleri incelendiğinde, yarısından fazlasının hemşirelik mesleğini profesyonel bir meslek olarak buldukları belirtilmiştir. Andsoy ve arkadaşlarının (2012) yaptıkları çalışmada, öğrencilerin %64'ünün hemşireliği ideal meslek olarak gördükleri saptanmıştır. Koç ve Sağlam'ın (2009) genel liselerde öğrenim gören öğrencilerle yaptıkları çalışmada ise, çalışmaya katılan öğrencilerin yarısından fazlasının hemşireliği profesyonel meslek olarak gördükleri saptanmıştır. Çalışma bulguları literatür ile benzerlik göstermektedir. Ülkemizde yapılan bir diğer çalışmada, genel lisede öğrenim gören öğrencilerinin çoğunluğunun hemşireliği önemli bir meslek olarak kabul ettikleri (%51,5), ancak hemşireliği yeğlemeyi düşünmedikleri (%77,4) vurgulanmıştır. Bu sonuçlar üzerinde ülkemizdeki sağlık politikalarının ve hemşirelik eğitiminin istenen düzeyde olmamasının etkili olabileceği düşünülmüştür (Koç ve Sağlam, 2009).

Mevcut çalışmada öğrencilerin hemşirelik mesleğinde cinsiyete yönelik düşünceleri incelendiğinde, büyük çoğunluğunun hemşirelik mesleğinin hem kadınlar hem de erkekler tarafından yapılabilecek bir meslek olduğunu ve meslekte cinsiyetin önemli olmadığını düşündükleri belirlendi. Çıtak Tunç ve arkadaşlarının (2010) hemşirelik bölümü öğrencilerinin tamamının kız öğrencilerin, sağlık memurluğu bölümünün de tamamına yakını erkek öğrencilerin oluşturmasının toplumda cinsiyetle ilgili meslek imajının devam ettiğinin bir göstergesi olduğunu vurgulanmıştır. Çıtak Tunç ve arkadaşlarının (2010) yaptıkları çalışma bulguları, son dönemde hemşirelik alanında yapılan yasal düzenlemeler öncesinde toplanmış olacağı varsayılmış ve değişen kanun ve yönetmelikler nedeniyle bulguların literatürle uyumlu olmadığı görülmektedir.

Çalışmada öğrencilerin lise mezuniyeti sonrasında hemşirelik mesleğine devam etme istekleri sorulduğunda, büyük bir kısmının "hayır" veya "kararsızım" yanıtını verdikleri saptandı. Andsoy ve arkadaşlarının (2010) yaptıkları çalışmada, lisans öğrencilerinin %88'inin mezun olduktan sonra mesleklerini sürdürmek istedikleri, %78'inin gelecekte iş bulma kaygısı yaşamayacaklarını belirttiler. Korkmaz ve Görgülü'nün (2010) lisans mezunu hemşireler ile yaptıkları çalışmada, hemşirelerin %70'inin hemşirelik mesleğine devam etmeyi düşündükleri belirlenmiştir. Bu çalışmadaki öğrencilerin lisans öğrencilerine göre daha olumsuz düşüncelerinin nedeni çok erken yaşlarda mesleğe yönelik tercih yapmaları ve birkaç yıl içinde düşüncelerinin değişmesi ya da öğrencilerin belirttikleri uygulama alanlarında yaşadıkları sorunlar olabilir. Bu çalışmada sağlık meslek lisesi öğrencilerine lisans eğitimine devam etmek isteyip istemedikleri sorulduğunda büyük bir çoğunluğunun devam etmek istemediği saptanmıştır. Bunun nedenleri arasında uygulamanın olumsuz etkisi, hemşirelerin öğrencilere olumsuz yaklaşımları, öğrencilerin dört yıl daha hemşirelik okumak istememesi, mesleğin gece nöbetinin olması, hemşireliğin zor bir meslek olması, dört yıl okuduğu için gerek duymamaları sıralanmaktadır. Ülkemizde lise mezunlarının "hemşire" unvanı ile çalışabilmeleri lisans eğitimine gereksinim duymamalarına neden olmakta ve buna bağlı olarak sağlık meslek lisesi öğrencileri dört yıl daha okumak istememektedirler. Bunun yanı sıra öğrencilerin erken yaşlarda liselerde aldıkları eğitime güvenmeleri ve insan sağlığını koruma, geliştirme ve iyileştirme sorumluluklarına sahip böylesine önemli bir mesleği çok iyi yapabileceklerini düşünmeleri, meslek açısından önemli bir sorun olarak değerlendirilmelidir. Öte yandan çalışmaya katılan öğrencilerin hemşirelik mesleğini sevme ile hemşirelik mesleğini profesyonel bulma, sağlık meslek lisesi sonrası lisans eğitimine ve hemşirelik mesleğine devam etme istekleri arasında anlamlı bir ilişki belirlenmiştir. Bu bulgular ışığında sağlık meslek lisesi öğrencilerin hemşirelik mesleğine yönelik olumlu tutumlar oluşturması ve lisans eğitimine devam etme konusunda teşvik edilmeleri önerilebilir.

Bu çalışmada öğrencilerin iş bulma konusunda endişeleri olup olmadığı sorulduğunda, öğrencilerin yarısından fazlasının iş bulma konusunda endişelerinin olmadığını belirtmişlerdir. Tüfekci ve Yıldız'ın (2009) üniversite öğrencilerinin hemşireliği yeğleme gerekçeleri ve gelecekleri ile ilgili görüşlerine yönelik yaptıkları çalışmada, yarısından fazlasının işe yerleşme konusunda endişeli oldukları saptanmıştır. Lisans öğrencilerinin mezuniyet sonrası iş endişelerinin olmasına karşın lise öğrencilerinin olmaması çarpıcı bir bulgudur. Bu durum, sözü edilen çalışmaların yapıldığı tarihlerde Türkiye'de sağlık alanında yaşanan değişimler, yaşlı nüfusun artması ve sağlık hizmetlerine olan gereksinimin de artmasından kaynaklanabileceği gibi ülkemizdeki kanun ve yönetmeliklerin tam olarak uygulanma-

masından ve de lise öğrencilerinin ergenlik döneminde olmalarına yönelik bilişsel düşüncelerinden kaynaklanabileceğini düşündürmektedir.

Öğrencilerin mezuniyet sonrası hemşirelik mesleğinde çalışmaya yönelik düşünceleri incelendiğinde, öğrencilerin büyük çoğunluğunun devlet hastanesinde ve çok az bir kısmının özel hastanede çalışmak istediği saptandı. Tüfekçi ve Yıldız'ın (2009) yaptıkları çalışmada örneklemin yarısından fazlasının devlet kurumunda çalışmak istediği saptanmıştır. Gözüm ve arkadaşlarının (2014) yaptıkları çalışmada, bu çalışmaya paralel olarak Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu mezunlarının mezuniyet sonrası profilleri incelendiğinde, mezunların %84,4'ünün kamu hastanelerinde çalıştıkları saptanmıştır. Bu çalışma bulgularının literatür ile benzer olmasının nedeni, özel hastanelerdeki iş yükü, düşük ücretler veya devlet memurluğunda görülen iş garantisi olabileceği düşünülmektedir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırma sonucunda, hemşirelik mesleğini seven öğrencilerin hemşirelik mesleğine yönelik daha olumlu düşüncelere sahip oldukları, mesleği daha profesyonel buldukları ve bu alanda gelecekte eğitimlerine devam etme ve çalışma planlarının oldukları belirlendi.

Bu bulgular ışığında ülkemizde özellikle meslek seçimine yönelik girişimlerin ve bilgilendirmelerin ortaokulda başlaması ve hemşirelik mesleğine ilişkin gerek yasal gerekse eğitim konularında gereken düzenlemelerin tekrar gözden geçirilmesi ve kabul edilen yasaların uygulanması önerilebilir.

KAYNAKLAR

- Andsoy, I.I., Güngör, T., Bayburtluoğlu, T. (2012).** Karabük Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin hemşireliği tercih etme nedenleri ve mesleğin geleceği ile ilgili görüşleri. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1:124-130.
- Dinç, S., Kaya, Ö., Şimşek, Z. (2007).** Harran Üniversitesi sağlık yüksekokulu öğrencilerinin hemşirelik mesleği hakkındaki bilgi, düşünce ve beklentileri. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 10,1-9.
- Biol. L. (2011).** Hemşirelik Süreci Hemşirelik Bakımında Sistemik Yaklaşım, Etki Matbaacılık, İzmir, 21-92.
- Eskimez, Z., Öztunç, G., Alparlan, N. (2008).** Lise son sınıfta okuyan kız öğrencilerin hemşirelik mesleğine ilişkin görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi*, 15(1): 58-67.
- Gözüm, S., Gündücü Tüfekçi, F., Çapık, C. (2014).** Hemşirelik yüksekokulu mezunlarının okulları ve meslekleri ile ilgili görüşleri ve mezuniyet sonrası profilleri. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 17(1):32-39.
- Hemşirelik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (2007).** T.C. Resmi Gazete. 26510. [http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2007/05/20070502.htm](http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2007/05/20070502.htm&main=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2007/05/20070502.htm) (Erişim 2.05. 2007).
- İlhan Erkal, S., Yalçın, A.S., Sancar, B. (2012).** Ankara Üniversitesi sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinin ebelik ve hemşirelik bölümlerini seçme nedenleri. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(1): 73-89. https://doi.org/10.1501/Asbd_0000000006
- Kardaş Özdemir, F., Akgün-Şahin, Z. (2016).** Hemşirelik bölümü birinci sınıf öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen faktörler. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1:28-32.
- Kocaman, G., Yürümezoğlu, H. (2015).** Türkiye'de hemşirelik eğitiminin durum analizi: Sayılarla hemşirelik eğitimi (1996-2015). *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 5(3): 255-262.
- Kocaman, G. (2004).** Türkiye'de hemşirelik eğitim sorunları. *Hemşirelikte Araştırma Dergisi, Özel Baskı*. 119-150.
- Koç, Z., Sağlam, Z. (2009).** Lise son sınıf öğrencilerinin hemşirelik mesleğine ilişkin görüşleri ve mesleği seçme durumlarının belirlenmesi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 12(3): 1-11.
- Korkmaz, F., Görgülü, S. (2010).** Hemşirelerin, meslek ölçütleri bağlamında hemşireliğe ilişkin görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi*, 1-17.

- Özpancar, N., Aydın, N., Akansel, N. (2008).** Hemşirelik birinci sınıf öğrencilerinin hemşirelik mesleği ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi. Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 12: 9-17.
- San Turgay, A., Karaca, B., Çeber, E., Aydemir, G. (2005).** Hemşirelik öğrencilerinin mesleği algılayışları. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Dergisi, 8(1): 54-62.
- Sarıkaya, T., Khorsid, L. (2009).** Üniversite öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen etmenlerin incelenmesi: Üniversite öğrencilerinin meslek seçimi. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 7, 393-423.
- Şirin, A., Öztürk, R., Bezci, G., Çakar, G., Çoban, A. (2008).** Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimi ve mesleği uygulamaya yönelik görüşleri. Dirim Tıp Gazetesi, 83:69-75.
- Tan, M., Yuncu, S., Şentürk, Ö., Yıldız, Ö. (2007).** Üniversite öğrencilerinin hemşireliğe bakış açıları. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Dergisi, 10(1): 22-29.
- Taşkın Yılmaz, M., Tiryaki, Şen., Demirkaya, F. (2014).** Hemşirelerin ve ebelerin mesleklerini algılama biçimleri ve gelecekte beklenenleri. Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi, 3(1): 130-139.
- Çıtak Tunç, G., Akansel, N., Özdemir, A. (2010).** Hemşirelik ve sağlık memurluğu öğrencilerinin meslek seçimlerini etkileyen faktörler. Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi, 3: 24-31.
- Tüfekci, F.G., Yıldız, A. (2009).** Öğrencilerin hemşireliği tercih etme gerekçeleri ve gelecekleri ile ilgili görüşleri. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 12: 31-7.